

**PRA
KTIJ
K**

NIEUWE AUTORITEIT EN GEWELDLOOS VERZET IN DE RANKE

Je kent ze wel ... de moeilijke klassen. Drukke leerlingen, veel conflicten in de klas en op de speelplaats, weinig respect onder de klasgenoten en tegenover de volwassenen. Elk jaar in juni is de juf opgelucht als deze groep doorschuift, elke zomervakantie ligt er wel een leraar wakker van de moeilijke groep die op 1 september haar/zijn klas wordt. Het gevoel van machteloosheid bij de leraar is groot.

Kinderen die **niet-acceptabel gedrag** stellen, zijn er altijd en zijn op elke school aanwezig. Trouwens, op het zorgoverleg blijken vele vragen ook steeds meer over 'gedrag' te gaan. De leraren zitten met vragen, uiten hun frustraties, proberen allerlei acties in hun klas uit ...

Wat kan ik doen om leerling X te doen stoppen met luidop commentaar te geven in de les? Ik zie dat de klasgenoten dit vervelend vinden, ikzelf vind het ook niet kunnen. Ik heb al van alles geprobeerd: een gesprekje, nota in de agenda, ... Het lijkt X niet te raken.

Vrije basisschool De Ranke plant ook allerlei acties op schoolniveau waarbij talrijke kinderen worden bereikt: werken aan welbevinden, vriendenplank, degelijk schoolreglement, leerlijn sociale vaardigheden, Axenroos ... En toch zijn er leerlingen die niet-acceptabel gedrag blijven stellen.

Als zorgcoördinator voelde Kathleen Dewaele zich **uitgedaagd** om op zoek te gaan naar een aanpak die de negatieve sfeer kon ombuigen in een positief schoolklimaat, die de leraar terug in zijn kracht kon voelen.
"Ik zag een mogelijk antwoord in het gedachtengoed van Omer Haim '**Nieuwe autoriteit en geweldloos verzet**'. Ik volgde een opleiding en kreeg de vaardigheden in de vingers om een eenzijdige actie uit te proberen.

Ik zocht een klas waarvan de klasleraar bereid was om met het gedachtengoed mee te gaan. Tijdens een overleg werd één leerling gekozen waar de band tussen de volwassenen en de leerling het meest verzuurd was. Vervolgens werden **acties van éézijdig verzet**, nl. het oplossingsverzoek en een aankondiging*, uitgetoet. Deze acties werden eerst toegelicht in het team. Eenmaal dit concept werd verduidelijkt, waren de meeste leraren voor deze actie te vinden," aldus juf Kathleen.

Voorbeelden oplossingsverzoeken

We merken dat je graag veel ruimte hebt op jouw lessenaar om te werken en ook om te bewegen. Dat is lastig voor de leerlingen rondom jou en soms stoort dat ook de les. Ik stelde jou voor om aan de blauwe tafel te werken, maar dat wou je niet. We vragen jou naar een oplossing waarbij je jouw bureaun en de les niet meer stoort. (3de graad)

Wij moeten je vaak aanspreken op de dingen die je doet in de les en die storen: wiebelen op de stoel, praten tussendoor ... Als we jou daarop aanspreken, omdat we bezorgd zijn, reageer je ongepast. Wij aanvaarden dat niet op onze school. We verwachten van jou een oplossing, zodat dit niet meer gebeurt. (3de graad)

Vrije basisschool De Ranke koos ervoor om acties - zoals in de bovenvermelde voorbeelden van oplossingsverzoeken - op het einde van het schooljaar te plannen. Kathleen verklaart zich nader: "Het effect dat je teweeg brengt bij de leerling, heb je sowieso. Misschien niet altijd zichtbaar, vaak is dat iets dat zich in het hoofd van het kind afspeelt, maar je krijgt wel een effect. Als het effect dat de eenzijdige actie teweeg brengt, een aantal weken tot het einde van het schooljaar kan aanhouden, dan hou je als team een goed gevoel over aan de

eenzijdige actie. En ... binnen het team is ergens **een kiem** gelegd om het gedachtengoed verder te laten groeien. Als je als zorgcoördinator van het team het mandaat krijgt om over de inhoud van het gedachtengoed te communiceren en om eenzijdige acties uit te proberen, dan wordt er een beweging in gang gezet. Deze beweging zorgt voor een energie die mensen terug in hun **kracht** zet."

Soms wordt de impact van 'iets nieuws' gemeten aan het effect dat men verkrijgt. Als leerlingen met niet-acceptabel gedrag blijven en de effecten niet zichtbaar zijn, dan voelen sommige leraren zich onzeker en blijft de machteloosheid. Nieuwe autoriteit zorgt er niet voor dat het moeilijk gedrag stopt, wel dat je je als leraar sterker in jouw kracht voelt. Voor **de kinderen** die moeilijk gedrag stellen, betekent deze manier van werken dat de volwassenen zich vanuit **verbinding** verzetten tegen dit gedrag. Hierbij vormen alle volwassenen rond het kind een **steunnetwerk**. Concreet kan dit betekenen dat een ouder meegaat op schoolreis om de veiligheid van de groep en het kind te garanderen. "Waar we aanvankelijk kort op de bal speelden en meteen straffen, kiezen we nu om het 'ijzer te smeden als het koud is'. Dit betekent dat kinderen later terugkomen op het incident en nadenken over hun handelen en uitgenodigd worden om de **relatie** te herstellen. Men zet het kind aan het denken. Soms merkt men een effect op het gedrag, wat meteen zichtbaar is. Soms wordt een gedachte in gang gezet en is een zichtbaar effect pas op langere termijn merkbaar," geeft Kathleen mee.

Voor de **leraren** betekent 'nieuwe autoriteit' een andere manier van omgaan met niet-acceptabel gedrag. Sommige leraren zijn opgelucht dat begrenzen belangrijk is en mag. De voorbeeldzinnen om te reageren waren handvaten om volgens "Nieuwe Autoriteit" te werken. Leraren zijn echt op zoek naar het evenwicht tussen straffen en toegeven. Het toegeven biedt ruimte voor het ongewenst gedrag

en werkt escalatie tussen leerling en leraar in de hand. Straffen vertrekt vanuit een strijd waarin de leraar de controle wil over de leerling. Essentieel binnen de 'Nieuwe Autoriteit' is het samen deel uitmaken van het steunnetwerk, waar wordt gereageerd vanuit **aanwezigheid** en **nabijheid**. Waar aanvankelijk de relatie verzuurd is, wordt weer een opening gecreëerd om een verbinding tussen leerling en leraar te maken.

Volgens juf Kathleen merkten **ouders** de andere aanpak op en stelden ze hierover vragen. Dit

Voorbeeldzinnen van bookmark:

Ik zie wat je doet en ik vind dat niet okee. Ik kom hier later op terug.

Wat je nu doet, kan niet. Wij zijn nu allebei te boos. Ik stop nu de ruzie en kom er later op terug.

Als je iets doet dat niet goed voor jou is, hou ik jou tegen. Dat is mijn plicht.

schooljaar werd een denkgroep 'verbindend schoolklimaat' opgestart met als doel te zoeken naar de verschillen en gelijkenissen en hoe verbinding te maken. "Een van de belangrijkste conclusies was dat de school heel wat (preventieve) acties onderneemt en dat ouders hier nauwelijks of niet op de hoogte van zijn. Om die reden verschijnt binnenkort in de maandelijkse nieuwsbrief telkens een kort artikeltje met informatie over het voorkomen en aanpakken van moeilijk gedrag," besluit Kathleen.

(* Aankondiging: 'Samen sterker in gezag. Nieuwe autoriteit geweldloos verzet.' Artikel Canisius najaar 2015, blz. 22

Kathleen Dewaele,
zorgcoördinator
V.B.S. De Ranke
deeltijds zelfstandig nascholer Nieuwe Autoriteit
dewaelekathleen@gmail.com

